

رژیم حقوقی حاکم بر ثبت وقایع حیاتی در حقوق ایران

منوچهر صالحی

www.ketab.ir

انتشارات راه بصیرت

سرشناسه: صالحی، نوروز، ۱۳۴۵
عنوان و نام پدیدآور: رژیم حقوقی حاکم بر ثبت وقایع
حیاتی در حقوق ایران، نوروز صالحی
مشخصات نشر: اهواز: راه بصیرت، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری: ۱۱۴ ص
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۶۴۱-۱-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: ثبت احوال -- قوانین و مقررات -- ایران
رده‌بندی کنگره: ۱۸۵۶ KMH
رده‌بندی دی‌ئی: ۳۴۶/۵۵۰۱۳
شماره کتابخانه ملی: ۷۶۴۳۲۷۶

♦ رژیم حقوقی حاکم بر ثبت وقایع حیاتی در حقوق ایران

♦ نوروز صالحی

♦ چاپ اول ۱۴۰۰ ♦ شمارگان ۵۰۰ نسخه ♦ چاپ: ترنج

♦ امور هنری: مهران نریمبسا ♦ امور اجرایی: اکرم کوچک‌زاده

♦ کلیه حقوق این اثر برای ناشر و نویسنده محفوظ می‌باشد.

♦ قیمت: بیست و پنج هزار تومان

♦ آدرس: کیانپارس خیابان ۱۷ شرقی ساختمان رانیا پلاک ۳۳ طبقه ۴ واحد ۸

فهرست

مقدمه	۱۰
-------	----

فصل اول

تاریخچه‌ی ثبت وقایع حیاتی در ایران و جهان و معرفی نظام ثبت وقایع	۱۴
تاریخچه ثبت وقایع حیاتی در جهان	۱۵
تاریخچه ثبت وقایع حیاتی در ایران	۱۸
تغییرات ایجاد شده ثبت وقایع حیاتی در گذر زمان	۲۱
نظام آمارهای ثبتی	۲۴
ثبت وقایع حیاتی	۲۶
ثبت وقایع به صورت غیر رسمی	۲۷
ثبت وقایع به صورت رسمی	۲۸

۲۹	تعریف ثبت احوال
۲۹	نظام ثبت
۳۱	نظام ثبت و اصول مرتبط بر آن
۳۲	ویژگی‌های یک نظام ثبتی مطلوب
۳۳	مزایای نظام ثبت
۳۴	معایب نظام ثبت
۳۴	ثبت احوال در ایران
۳۶	اهمیت ثبت وقایع حیاتی در ایران با توجه به برخی علل دیرثبتی
۴۴	مهلت قانونی ثبت وقایع حیاتی
۴۴	نتایج علل کم ثبتی و دیرثبتی وقایع حیاتی
۴۷	جریمه شدن افراد باعث عدم ثبت به موقع ولادت و وفات

www.ketab.ir

فصل دوم

۵۰	مقایسه نظام ثبت وقایع حیاتی در ایران و کشورهای مختلف جهان
۵۱	نظام ثبت فوت در کشورهای مختلف
۵۱	نظام‌های ثبتی سراسری
۵۲	نظام‌های ثبتی در نمونه‌ای از مناطق
۵۳	بررسی‌های بهداشتی و جمعیتی
۵۳	مدلهای تعیین علت مرگ
۵۴	مقایسه قوانین ثبت ولادت در ایران و برخی از کشورها
۵۶	قوانین ثبت وقایع حیاتی در ایران و کشورهای مختلف جهان
۵۸	در کشور سوریه

۵۹	در کشور ترکیه
۶۰	در کشور انگلستان
۶۱	در کشور غنا
۶۲	در کشور پاکستان
۶۳	در کشور افغانستان
۶۳	در کشور زلاندنو
۶۴	تفاوت قوانین نظام آمارهای ثبتی و آمارگیری
۶۸	تعیین هویت افراد از طریق اسناد ثبت احوال در نظام حقوقی ایران
۶۹	نقش ثبت احوال در تعیین هویت افراد از منظر حقوقی
۷۰	بعد مختلف هویت انسان در منظومه حقوقی
۷۱	وضعیت مدنی افراد از لحاظ حقوقی
۷۲	تاثیر تعیین وضعیت مدنی افراد
۷۳	مبانی فلسفی تعیین هویت انسان و ثبت اسناد ثبت احوال در نظام حقوقی ایران
۷۴	قدرت اثباتی اسناد ثبت احوال در زمینه تعیین هویت مدنی
۷۶	اسناد ثبت احوال به عنوان یکی از مصادیق اسناد رسمی
۷۹	تعریف احوال شخصیه در حقوق ثبت احوال
۸۱	اسناد سجلی و معنا و مصادیق آن در ارائه تعریف حقوق ثبت احوال
۸۲	اسناد ثبت احوال در قوانین و مقررات حقوقی ایران و وجود ضمانت اجرایی
۸۴	نمود و تأثیر حقوق ثبت احوال در حقوق خصوصی
۸۶	رضه‌ی کلی حقوق ثبت احوال و حقوق خصوصی
۸۹	مصادیق تأثیر حقوق ثبت احوال در حقوق خصوصی
۹۰	نحوالات عظیم در ثبت وقایع حیاتی
۹۰	ویژگی‌ها و کارکردهای پایگاه اطلاعات جمعیتی (خاصه وقایع حیاتی)
۹۰	منابع

مقدمه

ثبت رمبادها و آمارهای حیاتی حاصل از این نظام، یک زمینه گسترده و همگانی اطلاعاتی برای جمعیت کشور فراهم می‌سازد. گرچه قوانین ثبتی و دیگر ساختاری ثبت وقایع حیاتی، از یکصد سال پیش در بسیاری از کشورهای جهان وجود دارد، لیکن سطح پوشش ثبت وقایع تقریباً در این کشورها، کافی نیست. این در حالی است که بیش از بیست سمینار و کارگاه، از طرف سازمان‌های منطقه‌ای و جهانی، در نقاط مختلف دنیا، در این زمینه تشکیل و در نیم قرن اخیر کمکهای فنی بسیاری در این خصوص عرضه شده است. ثبت وقایع حیاتی یک وظیفه ملی است که در سطح محلی صورت می‌پذیرد، اعلام کننده قانونی ثبت واقعه، به ثبات محلی که اسناد و مدارک رسمی وقایع را آماده می‌نماید مراجعه و نسبت به اعلام آن اقدام می‌نماید. در هر حال ادامه روند جاری ثبت وقایع بدون وجود امکانات ثبت، امکان پذیر نخواهد بود، از طرف دیگر وجود دفاتر پستی پیشرفته، با دستگاههای

مدرن و مکانیزه نیز به این معنی نیست که وقوع رویداد در هر جایی اتفاق می افتد به خودی خود به ثبت خواهد رسید. مگر اعلام کننده قانونی به وظیفه خود عمل نموده و واقعه را به ثبت محلی گزارش نماید. در بعضی موارد به علت عدم آشنایی اعلام کننده به وظایف قانونی خود، یا عدم اطلاع او از کاربرد و اهمیت مدارک و آمار حیاتی و منافع حیاتی ثبت واقعه، ممکن است که اصولاً ثبتی صورت نگیرد بویژه در مواردی که اعلام کننده با آگاهی از اعلام آن طفره می رود (مدرس، ۱۳۷۶: ۷۶).

اگر ثبت وقایع - علی الخصوص از نظر تعداد - ناقص باشد، آمارهای حاصل از ثبت وقایع حیاتی غیر قابل اعتماد، غیر قابل استفاده و در صورت استفاده گمراه کننده خواهد بود، به تعبیر دیگر پوشش ناقص ثبت وقایع سبب می شود که نظام آمارهای حیاتی به عنوان منبع آماری بلا استفاده و نظام آماری جمعیت ننگ شود این وضعیتی است که در اکثر کشورهای جهان سوم وجود دارد. اغلب این کشورها هنوز موفق نشده اند که از نظام ثبت وقایع حیاتی شان آمارهای قابل استفاده ای بدست آورند لذا نظام آمار جمعیت در این کشورها ناقص اند (سرای، ۱۳۸۱: ۴۴).

سازمان ثبت احوال کشور با بهره گیری از آخرین فناوری های روز دنیا و بازمهندسی و مکانیزاسیون فرایندهای اصلی سازمانی خود، اقدامات مؤثری را در جهت ارائه بهتر خدمات و در نتیجه آن، ارائه آمار و اطلاعات جمعیتی و مهاجرت مبتنی بر فرایندهای مذکور به انجام رسانده است. از مهم ترین این اقدامات، ایجاد و بهره برداری از پایگاه اطلاعات جمعیت کشور به منظور

ثبت وقایع حیاتی در تمامی سطوح این سازمان از طریق شبکه اختصاصی تا سطح ادارات کل و ادارات ثبت احوال سراسر کشور است که این امکان را فراهم آورده که به محض ثبت یک واقعه در ادارات ثبت احوال، اطلاعات در پایگاه اطلاعات جمعیت کشور ذخیره گردیده و تهیه گزارش‌های آماری از اطلاعات موجود در هر دوره زمانی امکانپذیر باشد.

بدون شک شناسایی علل عدم ثبت بهنگام وقایع حیاتی علی‌رغم تصویب قوانین مربوط به هدایت مردم بین سازمان‌های ارائه خدمت و با وجود بالا رفتن سطح آگاهی و سواد جامعه از اهمیت بسیاری در کشور برخوردار است.